

**KONKORDATO MÜHLETİNİN ALACAKLILAR
BAKIMINDAN SONUÇLARI
(28.02.2018 TARİH VE 7101 SAYILI KANUNLA
YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE GÖRE)
THE RESULTS OF CONCORDAT TERM WITH REGARDS TO
CREDITORS AS PER TO THE AMENDMENTS WITH THE LAW
NUMBERED 7101 AND DATED 28.02.2018**

Cenk AKİL*

Özet: Borçluya konkordato mühleti verilmesi, alacaklı bakımından önemli bir takım sonuçlar doğurmaktadır. Bunlardan en önemlisi borçluya karşı kural olarak takip yapılamaması ve derdest takiplerin durmasıdır. Bunun yanı sıra konkordato mühleti boyunca zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez. Konkordato mühleti verilmesinden önce müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak da konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise bu devir hükümsüz hale gelir; rehinli alacaklar dışında kalan alacaklar için faiz işlemesi durur.

Anahtar Kelimeler: İflâs Hukuku, Konkordato, İyileşme, Konkordato Mühleti, Takip Yasağı

Abstract: The concordat term has fundemantal consequences for creditors. The most important consequence among them is, as a rule, no execution proceedings shall be commenced against the deptors and the pending proceedings shall be hold. Besides, the statutes of limitation and period of prescription have not been proceed during the concordat term. If an agreement regarding the assignment of future receivables has been signed before the cocordat term is given and if the receivable exists after the concordat time has been given, then this assignment becomes null; the interest shall not be acrued for the receivables except those whom are pledged.

Keywords: Laws of Bankruptcy, Concordatum, Restructuring

* Doç. Dr., Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi, akilcenk@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3662-0124 Makalenin Gönderim Tarihi: 01.12.2018, Kabul Tarihi: 03.12.2018

GİRİŞ

Konkordato talebinin başarıya ulaşması için borçluya rahatsız edilmeden gerekli hazırlıkları yapabileceği uygun bir ortamın sağlanması gerekir. İşte bu amaçla borçluya konkordato mühleti verilmesi öngörülmüş¹ ve borçlunun malvarlığının koruma altına alındığı² bu zaman zarfında alacaklılar bir takım kısıtlamalara tâbi tutulmuştur. 28.02.2018 tarih ve 7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun³ ile yapılan değişiklikler⁴ ile mehaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda (İsvİİK) 2013'te yapılan reform⁵ örnek alınarak bahsi geçen kısıtlamaların kapsamı genişletilmiştir. Konkordato mühleti geçici ve kesin mühlet olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İnceleme konumuzu oluşturan kesin mühletinin alacaklılar bakımından doğurduğu sonuçlar İİK m. 294 ve 295'te düzenlenmiştir.⁶ Bu sonuçlardan en önemlisi takip yasağı olup, konkordato mühletinin verilmesiyle birlikte borçluya karşı takip yapılması kural olarak yasaklanmıştır. Bunun yanı sıra zamanaşımı ve hak düşürücü süreler ile rehinli alacaklar dışında faizlerin işlememesi, takasın ise belli şartlar dairesinde gerçekleştirilmesi kabul edilmiştir. Ayrıca, müstakbel alacakların devrine kısıtlama getirilmiş, konusu para olmayan alacakların

¹ Bununla birlikte, konkordato mühleti verilen her halde işin konkordato anlaşmasıyla sonuçlanacağı düşünülmemelidir. Bazen konkordato anlaşması olmaksızın da iyileşmenin gerçekleşmesi mümkün olabilir. Nitekim bu sebeple doktrinde konkordato mühletinin -konkordato anlaşması olmaksızın- moratoryum (cebri icra yasağı) ile de sonuçlanabileceği dile getirilmiştir. Bkz. Claudia Wyss, Kollektive Beteiligungsrechte der Gläubiger im Konkurs- und Nachlassverfahren, 2013, s. 157.

² Hakan Pekcanitez/Güray Erdönmez, 7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul 2018, s. 34.

³ RG 15.03.2018, S. 30361

⁴ Söz konusu değişiklikler hakkında bkz. Yavuz Akbulak, "İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler", *LHD*, S. 184, Nisan 2018, s. 1691 vd.

⁵ İsvİİK'de 2013'te konkordato hükümlerine ilişkin olarak yapılan reformun gerekçesinde konkordato mühletinin alacaklılar bakımından sonuçlarının iflâsın sonuçlarına yaklaştırıldığı ve böylelikle konkordatonun başarı şansının artırılmaya çalışıldığı ifade edilmiştir. Bkz. BBl 2010, s. 6486. İsvİİK'de yapılan reform hakkında geniş bilgi için bkz. Ali Cem Budak/Müjgan Tunç Yücel, "İflâs, Tasarrufun İptali Davası ve Konkordato ile İlgili 2013 Tarihli İsviçre İcra ve İflâs Kanunu Değişiklikleri", *MİHDER*, 2015/2, s. 19 vd. Ayrıca bkz. Serdar Kale, "İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun Adi Konkordato Hükümlerine Genel Bakış", *MÜHFD*, 2017/2, s. 160 vd.

⁶ Söz konusu sonuçlar İİK m. 288, f.1 uyarınca geçici mühlet bakımından da geçerlidir.

ise para alacağına çevrilmesine cevaz verilmiştir. Aşağıda takip yasağından başlamak üzere bu hususlar üzerinde durulacaktır.

I. TAKİP YASAĞININ BAŞLAMASI

1) Genel Bilgi

Takip yasağı İcra ve İflâs Kanunu'nun (İİK) iki maddesinde düzenlenmiştir. Bunlardan ilki tatil hallerini düzenleyen 51 inci maddedir. Anılan maddenin ikinci fıkrasına göre konkordato mühleti verilen borçlu hakkında takip yapılamaz (İİK m. 51, II). Doktrinde bu düzenleme özel talik hallerinden biri olarak nitelendirilmektedir.⁷ Takip yasağı ayrıca İİK m. 294'te düzenlenmiştir. Bahsi geçen maddenin birinci fıkrasına göre, mühlet içinde borçlu aleyhine 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur.

2) Takip Yapılamaması ve Mevcut Takiplerin Durmasının Anlamı

Yukarıda da belirtildiği gibi, konkordato mühleti içinde takip yasağı getirilmek suretiyle, borçlunun rahatsız edilmeden konkordato için gerekli hazırlıkları yapabilmesi amaçlanmıştır.⁸ Sözü geçen yasağı getirilmemesi yapılacak takiplerle konkordato mühleti içinde borçlunun malvarlığı tasfiye edilecek ve mali bakımdan iyileşmesi olanaksız hale gelebilecekti.⁹ Hâlbuki bir cebri icra kurumu olan¹⁰ (adî) konkordatonun temel özelliği borçlunun işletmesinin başında bulunarak¹¹ mali açıdan iyileşmeyi sağlayabilecek tedbirleri alabilmesidir.¹²

⁷ Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin Özkan/Muhammet Özekes, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 5. B., Ankara 2018, s. 122.

⁸ Necmeddin Berkin, İflâs Hukukunda Konkordato, İstanbul 1948, s. 66.

⁹ Sümer Altay/Ali Eskiocak, Modern İflâs Hukuku Açısından Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku, 4. B., İstanbul 2018, s. 101.

¹⁰ Karl Spühler/Anette Dolge, Schuldbetreibungs und Konkursrecht II, 6. B., 2014, s. 129.

¹¹ Josef Studer/Markus Zöbeli, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht, 4. B., 2015, s. 192.

¹² Altay/Eskiocak, s. 194.

Takip yasağı geçici konkordato mühletinin verilmesiyle¹³ başlar.¹⁴ Konkordato mühletinin verildiği tarih itibarıyla (varsa) derdest takipler durur. Bunun için mühlet kararının ilânına gerek yoktur.¹⁵ Takipler durduğu için -aşağıda da belirtileceği üzere- mevcut hacizler korunacaktır. Söz konusu hacizler daha sonra konkordatonun tasdik edilmesi durumunda düşecektir.¹⁶

Yasak, mühlet kararının verilmesiyle başladığından mühlet talebi incelendiği sırada borçlu aleyhine takip yapılabileceği gibi, mühlet kararından önce yapılan işlemler de geçerliliğini korur.¹⁷ Meselâ mühlet verilmemesinden önce vezneye giren para alacaklıya ödenir.¹⁸ Zira paranın ödenmesi icra takip işlemi değildir. Keza -mallar henüz paraya çevrilmemişse- konulan hacizler konkordato mühleti verilmesiyle düşmez; bâki kalır.¹⁹

Takip yasağından bahsedilebilmesi için konkordato mühletinin borçlu hakkında verilmiş olması gerekir. Başka bir deyişle, konkordato mühleti borçlu değil de, üçüncü bir kişi hakkında verilmişse, borçluya karşı takip yasağından bahsedilemez.²⁰

¹³ Hakkında iflâs kararı verilmiş olan borçluya konkordato mühleti verilemez. Zira iflâs kararından sonra verilecek mühlet, iflâs kararını sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldıramaz yahut sonuçların meydana gelmesini durduramaz (Mustafa Reşit Belgesay, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C. II, İstanbul 1955, s. 500; Kemal Arar, İcra ve İflâs Hükümleri, C. II, s. 334; Berkin, Konkordato, s. 63; Baki Kuru, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. B., Ankara 2013, s. 1532).

¹⁴ Altay/Eskiocak, s. 104. Söz konusu yasak kesin mühlet verilmesiyle birlikte bir yıl daha uzar (Pekcanitez/Erdönmez, s. 58).

¹⁵ İlhan Postacıoğlu, Konkordato, 2. B., İstanbul 1965, s. 53; Ejder Yılmaz, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 1. B., Ankara 2016, s. 1264. Örneğin bkz. 12. HD, 08.11.2005, 17059/21568 (e-uyar.com, e.t.: 14.07.2018).

¹⁶ Bkz. aşa. 5) no'lu başlık altındaki açıklamalar.

¹⁷ Baki Kuru, İcra ve İflâs Hukuku, C. IV, 3. B., İstanbul 1997, s. 3643.

¹⁸ Yılmaz, s. 1265. Örneğin: 12. HD, 18.06.2002, 12184/13107 (yargitaykarar.wordpress.com, e.t.: 14.07.2018). Aynı yönde: 12. HD, 21.01.1998, 1997/14528, 1998/292 (Uyar, İİK C. 12, s. 20255).

¹⁹ Kuru, İcra IV, s. 3637.

²⁰ Örneğin: "Konkordato mühleti içinde takip yasağı getiren İİK m. 289 hükmü takip borçlusu hakkındadır. Olayımızda konkordato mehli alan takip borçlusu olmayıp bu borçludan hacizli ve satışa konu olan taşınmazı satın alan 3. kişidir. Dolayısıyla yukarıda sözü edilen maddede öngörülen takip yasağı satışa konu malı ve takip borçlusunu etkilemez..." 12. HD, 23.03.1995, 3771/4236 (Pekcanitez/Atalay/Sunurtekin Özkan/Özekes, s. 787, dn. 8).

Diğer yandan, takip yasağı sadece hakkında konkordato mühleti verilmiş olan borçluya karşı takip yapılmasını önler. Buna karşılık, alacaklı, müşterek borçlular yahut kefillere karşı takip yapabilir.²¹

Keza, konkordato, geçici konkordato mühletinin verilmesinden önce doğmuş bulunan alacaklar bakımından mecburi olduğundan konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğan alacaklar için takip yapılmasına kural olarak bir engel yoktur.²² Zira bunlar kural olarak konkordato denetimi altında girilen hukuki ilişkilerden (İİK m. 297, I, c.1) kaynaklanacaktır.

Hangi işlemlerin takip yasağının kapsamına girdiği belirlenirken o işlemin “icra takip işlemi” işlemi olup olmadığı tespit edilmelidir. Zira konkordato mühleti içinde her türlü “takip işlemi” değil, “icra takip işlemleri” yasaklanmıştır.²³ Zira icra takip işlemleri cebri icranın borçlunun hukuki durumuna zarar vermeye elverişli bir biçimde ilerlemesini sağlamaktadır.²⁴

İcra takip işlemlerinden kasıt icra organları tarafından borçluya karşı yapılan, onun hukuki durumuna zarar vermeye elverişli olan ve cebri icranın alacaklı yararına ilerlemesi amacına yönelmiş bulunan işlemlerdir.²⁵ Bu itibarla, konkordato mühleti içinde takip başlatılabılır.²⁶ Zira takip talebinde bulunulması icra takip işlemi değildir.²⁷ Keza, konkordato mühleti içinde alacaklının itirazın iptali davası (İİK m. 67) açması yahut daha önce açılan bu davaya devam edilmesi mümkün-

²¹ Kuru, İcra IV, s. 3633, dn. 175; Kuru, El Kitabı, s. 1460.

²² “... Konkordato, konkordato mühletinden önce doğan alacaklar için mecburidir. Hâl böyle olunca tasdik edilen konkordato, kendisi için mecburi olmayan (alacağı konkordato mühletinden sonra doğmuş olan) bir alacaklı, konkordato mühletine öncelikle tâbi değildir ve böyle bir alacaklının borçlu aleyhine takip yapılmasına konkordato mühleti engel olmaz...” 12. HD, 23.03.1999, 741/3667 (Uyar, İİK C. 12, s. 20254).

²³ Berkin, Konkordato, s. 65.

²⁴ Kuru, El Kitabı, s. 147.

²⁵ Bkz. İlhan Postacıoğlu, İcra Hukuku Esasları, 4. B., İstanbul 1982, s. 233-234; Berkin, Konkordato, s. 59, dn. 20; Baki Kuru, İcra ve İflâs Hukuku, C. I, 3. B., İstanbul 1988, 136 vd.; Kuru, El Kitabı, s. 148; Saim Üstündağ, İcra Hukuku, 8. B., İstanbul 2004, s. 32; Kâmil Yıldırım/Nevhis Deren Yıldırım, İcra ve İflâs Hukuku, 7. B., İstanbul 2016, s. 25.

²⁶ Pekcanitez/Erdönmez, s. 93.

²⁷ Karş. BGE 84 I 39. Kararda alacaklının konkordato mühleti içinde itirazın kaldırılmasını isteyebileceği ifade edilmiştir.

dür.²⁸ Bu sayede ileride konkordato nisabının hesabında itirazın iptaline ilişkin hükümden yararlanılması mümkün olabilecektir.²⁹

Buna karşılık, konkordato mühleti içinde borçluya ödeme emri gönderilemez, haciz konulamaz,³⁰ satış³¹ yapılamaz. Zira zikredilen işlemler hukuki nitelikleri itibarıyla birer icra takip işlemidirler.³²

Konkordato mühleti içinde geçerli olarak yapılan takip işlemleri daha sonra da geçerliliğini korur. Bu itibarla, alacaklı, ileride konkordatonun tasdik³³ edilmemesi durumunda daha evvel yapılmış işlemleri tekrarlamak zorunda değildir.³⁴

Yukarıda da belirtildiği gibi takip yasağı, konkordato mühletinin verilmesiyle başlayacaktır; derdest takipler ise olduğu yerde duracaktır.³⁵ Bu itibarla, söz gelimi, takip kesinleşmiş dahi olsa borçlunun mallarına haciz konulamayacaktır.³⁶ Acaba takip yasağına rağmen yapılan takip işlemlerinin akıbetinin ne olacaktır? Doktrinde yasağa rağmen yapılan işlemlerin geçersiz (batıl) olduğu kabul edilmektedir.³⁷ Geçersizliğin şikâyet yolu ile (İİK m. 16 vd.) icra mahkemesi tarafından

²⁸ Kuru, El Kitabı, s. 1462.

²⁹ Pekcanitez/Erdönmez, s. 96.

³⁰ Alacaklının daha önce yapmış olduğu takip nedeniyle haczedilmiş bulunan mal, konkordato mühleti verilmesinden önce paraya çevrilmişse, satış bedeli alacaklıya ödenir. Zira konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi sadece konkordato mühletinden önce paraya çevrilmemiş hacizleri hükümden düşürür. Bkz. İİK m. 308/ç.

³¹ "Borçluya ... konkordato mühleti verildiği, bu süre devam ederken şikâyet konu satışın 31.05.1990 tarihinde yapıldığı çekişmesizdir. İİK 289. maddesine göre rehlinli alacaklar müstesna olmak üzere mühlet içinde borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur. İcra satışı da bir takip işlemi olduğundan, mehil içinde satışın yapılmaması gerekir... Şikâyetin kabulü ve satış işleminin iptali gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir". 12. HD, 11.07.1991, 1610/8756 (Uyar, İİK C. 12, s. 20271).

³² BGE 84 I 39

³³ Konkordatonun tasdiki şartları hakkında geniş bilgi için bkz. Süha Tanrıver/Adnan Deynekli, Konkordatonun Tasdiki, Ankara 1996, s. 75 vd.

³⁴ Jolanta Kren Kostkiewicz, SchKG Kommentar, 19. B., 2016, s. 680.

³⁵ Pekcanitez/Erdönmez, s. 94.

³⁶ Ayrıca bkz. a.ş.a. 5 no'lu başlık altındaki açıklamalar.

³⁷ Kuru, El Kitabı, s. 1462; Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 8. Karş. Pekcanitez/Erdönmez, s. 94. Yazarlar yapılan işlemlerin "yok" hükmünde olduğunu belirtmektedirler.

tespiti gerekir.^{38,39} Şikâyet süreye tâbi değildir.⁴⁰ Buradaki geçersizlik sonradan düzelebilir nitelikte olmadığından konkordato talebi daha sonra mahkeme tarafından reddedilse dahi konkordato mühleti içinde yapılan işlemler geçmişe etkili olarak (*ex tunc*) geçerli hale gelmeyecektir.⁴¹ Şikâyet başvurusu üzerine icra mahkemesi tarafından verilen karar inşai nitelikte olmayıp geçersizliğin tespitine yöneliktir. Geçersizlik herhangi bir ilgili tarafından ileri sürülebileceği gibi, icra mahkemesi de bu durumu re'sen göz önünde bulundurur.⁴²

3) Takip Yasağının İstisnaları ve Tartışmalı Durumlar

Takip yasağı mutlak olmayıp çeşitli istisnaları vardır. Bunlardan biri rehlin⁴³ paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplerdir. İİK m. 295 uyarınca mühlet sırasında rehinle temin edilmiş⁴⁴ alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlatılmış olan takiplere devam edilebilir; ancak muhafaza tedbirleri alınmaz ve rehlinli mal satılamaz. Görüldüğü üzere kanun koyucu rehlin pa-

³⁸ Karş. Berkin, Konkordato, s. 64: "Mühletten nasılsa haberdar olmayan herhangi bir alacaklının konkordato mühleti içerisinde yaptırdığı takip muameleleri, mesela koydurduğu haciz hüküm ifade etmez, kendiliğinden batıldır." Postacıoğlu, Konkordato, s. 54: Bu yasak kendiliğinden hüküm ifade eder. Yani bu yasağa rağmen yapılmış icra takibinin butlanının ayrıca bir def'i şeklinde ileri sürülmesi gerekmiyor, kendiliğinden dikkate alınması gerekir.

³⁹ Bunun yerine "durdurma" kararı verilmesi hatalıdır. "Konkordato mehli 14.04.1993 tarihinde verilmiş, alacaklı 16.04.1993 tarihinde ihtiyati haciz kararı alarak uygulamış ve 06.05.1993 tarihinde takip yapmıştır. İİK'nun 289/1. maddesine göre konkordato mehli içinde borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur. Takip, konkordato mehlinden sonra yapılmış olduğundan, takibin iptaline karar vermek gerekirken, durdurulmasına karar verilmiş olması isabetsizdir..." 12. HD, 13.09.1993, 9361/13177 (Uyar, İİK C. 12, s. 20267).

⁴⁰ Kuru, İcra IV, s. 3636. Karş. Postacıoğlu, Konkordato, s. 54; Sabri Şakir Ansay, Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 5. B., Ankara 1960, s. 117.

⁴¹ Örneğin: 12. HD, 26.09.1985, 1586/7531 (Kuru, İcra IV, s. 3635).

⁴² Altay/Eskiocak, s. 104.

⁴³ Takip hukukunda "rehin" kavramından ne anlaşılması gerektiği konusunda İİK m. 23 dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleri, taşınmaz mükellefiyetleri, teslim bağli rehinler, ticari işletme rehni, hapis hakkı, alacak ve sair haklar üzerindeki rehinler rehlin paraya çevrilmesi yoluna konu edilebilecektir. Karş. Kale Serdar, Sorularla Konkordato (İflâs Dışı ve İflâs İçi Adi Konkordato), İstanbul 2017, s. 20.

⁴⁴ Belirtmek gerekir ki, rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takibe başvurulabilmesi için rehlin mutlakla kendisine konkordato mühleti verilen borçlu tarafından gösterilmesi gerekmez; rehin üçüncü bir kişi tarafından da gösterilmiş olabilir. Bkz. Burhan Gürdoğan, İflâs Hukuku Dersleri, Ankara 1966, s. 110-111.

raya çevrilmesi yoluyla takibi takip yasağından muaf tutarak rehinli alacaklıları korumuştur. Bununla birlikte, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takibin sonuna kadar götürülmesine de müsaade edilmeyerek borçlunun menfaatleri de korunmuş ve konkordatonun başarı şansı artırılmak istenmiştir.⁴⁵

Az önce belirtildiği gibi konkordato mühleti verilmiş olması rehinin paraya çevrilmesi yoluna başvurulmasını önlemeyeceği gibi, konkordatonun tasdik edilmiş olması (İİK m. 305) dahi bu yola başvurulmasını önlemez. Zira tasdik edilen konkordato rehinli alacaklar için rehinle güvence altına alınan meblağ nispetinde- mecburi değildir.⁴⁶

Bilindiği üzere hukukumuzda alacaklı kural olarak alacağını öncelikle gösterilen rehinden karşılamak zorundadır. "Önce rehne müracaat kuralı" olarak bilinen bu kuralın istisnası olan hallerde ise alacaklı rehinin paraya çevrilmesi yoluna başvurmadan haciz veya iflâs yollarına başvurabilmektedir.⁴⁷ Konkordato mühleti verilmesi durumunda takip yasağı başladığından alacaklılar işte bu istisnai yollara dahi başvuramayacaklardır.⁴⁸

Takip yasağının bir diğer istisnası ise 206'ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklılardır.⁴⁹ Bununla kastedilen esas olarak

⁴⁵ Rehinli alacaklara tanınan imtiyazların konkordatonun başarıya ulaşması bakımından ortaya çıkarabileceği güçlükler hakkında bkz. Bkz. Ali Cem Budak, Ödeme Güçlüğü veya Ödeme Aczi İçindeki İşletmelerin Kurtarılması ve Türk Konkordato Hukuku, Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu, İstanbul 1993, s. 81-83. Karş. Sema Taşpınar Ayvaz, İcra ve İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma, Ankara 2006, s. 364.

⁴⁶ Bkz. İİK m. 308/c, III

⁴⁷ Bkz. İİK m. 45, II, III; m. 167, I

⁴⁸ Kuru, İcra IV, s. 3655. Doktrinde konkordato mühletinin verilmesinden önce anılan istisnai hallerden birine istinaden haciz veya iflâs yoluna başvurmuş olan alacaklının konkordato mühleti içinde takibi devam ettiremeyeceğinden, başvurduğu (haciz veya iflâs) yoluyla takibi değiştirerek yeniden harç ödmeden eski takip dosyası üzerinden borçlu aleyhine rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilmelidir (İİK m. 43, II kıyasen) kabul edilmektedir. Bu görüşe göre, bu halde, takip yasağı değiştirme yasağı geçerli olmamalıdır. Zira burada rehin alacaklısının takip yolunu değiştirmesi, kendi iradesine dayanmamakta, rehin alacaklısı adeta buna zorlanmaktadır (Kuru, İcra IV, s. 3655).

⁴⁹ İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda imtiyazlı alacaklılara bu şekilde bir ayrıcalık tanınmamıştır. Bu husus Kanunun gerekçesinde borçlunun imtiyazlı alacaklılara ve mühlet sırasında konkordato komiserinin onayıyla doğan borçlara teminat gösterme zorunluluğu ile açıklanmaktadır (Pekcanitez/Erdönmez, s. 93; Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No.10). Karş. Kren Kostkiewicz, Şerh, s. 680.

işçilerin ihbar ve kıdem tazminatları⁵⁰, işverenlerin iş hukukundan kaynaklanan bir takım borçları ile nafaka alacaklarıdır. İflâs prosedürü bakımından 206'ncı maddede birinci sırasında yazılı alacaklar bakımından bir yıllık süre öngörülmüş ve sürenin iflâsın açılmasından önceki bir yıl olduğu açıkça ifade edilmiştir. Kanımızca 7101 sayılı Kanun'la yapılan değişiklik ile de bu hususa açıklık getirilmesi ve İİK m. 294 bakımından bir yıllık süre ile geçici mühletten verildiği tarihten önceki bir yılın kastedildiğinin belirtilmesi uygun olurdu. Nitekim aşağıda görüleceği üzere takas hakkının kullanımının sınırlanmasında bu husus açıkça hükme bağlanmıştır.

İİK m. 206'nın birinci sırasındaki alacaklar bakımından kabul edilen istisna sadece "haciz" yoluyla yapılan takipler bakımından geçerlidir. Bu husus Kanunda (m. 294,I) "haciz yoluyla takip yapılabilir" denilerek açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla anılan maddede zikredilen alacaklar hakkında iflâs yoluyla takip yapılamaz.⁵¹

Takip yasağının diğer bir istisnası ise konkordato mühleti içinde konkordato komiserinin izniyle yapılan hukuki işlemlerden mütevellit alacaklardır. Bu nedenle borçluyla işlem yapan üçüncü kişi dahi borçludan konkordato komiserinden izin almasını isteyebilir.⁵²

Konkordato mühletinin verilmesiyle başlayan yasak⁵³ borçlunun malvarlığına ilişkin takipler bakımından geçerlidir. Dolayısıyla, alacaklı konusu malvarlığı olmayan bir takip başlatabilir yahut takibi devam ettirebilir. Meselâ, alacaklı, konkordato mühleti içinde çocuk teslimi hakkındaki bir ilâmı icraya koyabilir.⁵⁴ Keza, bir şeyin yapılması hakkındaki ilâmların (İİK m. 30, III) konusunun malvarlığına iliş-

⁵⁰ Örneğin bkz. 12. HD, 29.04.1992, 1991/12800, 1992/5776 (e-uyar.com, e.t.: 14.07.2018)

⁵¹ Kuru, İcra IV, s. 3657. Doktrinde İİK m. 206'nın birinci sırasındaki alacaklar bakımından daha önce başlatılmış bulunan iflâs yoluyla takiplerden vazgeçilerek konkordato mühleti içinde yeniden harç ödmeden borçlu aleyhine takip yapılabileceği (İİK m. 43, II; m. 294, II) ifade edilmiştir. Bu görüşe göre alacaklı daha evvel İİK m. 43, II ile kendisine tanınmış yetkiyi kullanmış dahi olsa konkordato mühleti içinde iflâs yoluyla takibi bırakarak borçlu aleyhine harç ödmeden tekrar haciz yoluyla takip yapabilmelidir (İİK m. 43, II kıyasen). Çünkü alacaklının bu ihtimalde takip yolunu değiştirmesi kendi iradesinden değil, İİK m. 294, I'deki yasaktan kaynaklanmaktadır (Kuru, İcra IV, s. 3657).

⁵² Pekcanitez/Erdönmez, s. 86.

⁵³ Konkordato mühletinin yetkisiz bir mahkeme tarafından verilmesi durumunda dahi takip yasağının başlayacağı hakkında bkz. BGE 98 III 37

⁵⁴ Kuru, İcra IV, s. 3635; Kuru, El Kitabı, s. 1461; Altay/Eskiocak, s. 205.

kin olmaması durumunda bu ilâma dayanılarak konkordato mühleti içinde borçlu aleyhine ilâmlı takip yapılabilir. Buna karşılık, konusu taşınır malın teslimi (İİK m. 24), bir şeyin yapılması (İİK m. 30, I, II) yahut para (İİK m. 32) olan ilâmlara dayanarak konkordato mühleti içinde borçlu aleyhine ilâmlı takip yapılamaz yahut derdest takibe devam edilemez.⁵⁵ Zira zikredilen hallerde ilâmların icrası sonuçları itibarıyla borçlunun malvarlığının azalmasına yol açabilir.

Yasağın kapsamına giren takipler belirlenirken taşınmazların icra yoluyla tahliye edilip edilemeyeceği meselesine de değinmek gerekir. Doktrinde bu konuda bir ayırımı gidilmektedir. Buna göre, konkordato mühleti içinde İİK m. 272-275 uyarınca tahliye takibi başlatılabilir yahut devam ettirilebilir. Çünkü burada tahliye takibinin konusu borçlunun malvarlığı değildir. Buna karşılık, konkordato mühleti içinde borçluya karşı İİK m. 269-269d hükümleri uyarınca ilâmsız tahliye takibi yapılamaz yahut daha önce başlatılmış bulunan takiplere devam edilemez. Çünkü söz konusu takibin bir bölümünün (kira alacağı) konusu borçlunun malvarlığıdır.⁵⁶

Diğer bir görüşe göre, tahliye ilâmları ister para alacağına ilişkin olsun ister olmasın mühlet içinde icrası talep edilebilir.⁵⁷

Üçüncü bir görüşe göre ise bu soruya cevap ararken Yargıtay'ın daha önce vermiş olduğu konkordato mühleti içinde kira borcundan dolayı takip yapılabileceğine ilişkin kararları ile iflâsın ertelenmesi kararı verilen hallerde borçluya karşı hiçbir takip yapılamayacağını öngören Kanun hükümden⁵⁸ hareketle takip yapılmasına izin vermeyen kararları birlikte değerlendirilmelidir. Bu görüşe göre, şayet Yargıtay konkordato mühleti içinde borçluya karşı takip yasağını düzenleyen 7101 sayılı Kanun ile değişik İİK m. 294/1 hükmünü de aynı şekilde yorumlanıp, kira ilişkisine dayanan takiplerin de yapılamayacağı sonucuna varacak olursa, en azından İİK m. 308/c, IV uyarınca alacaklı (kiralayan) ile borçlu (kiracı) arasında yeni bir kira sözleşmesi yapılmasına cevaz verilerek işleyecek kira bedellerinin konkordato şartlarına tâbi olmadan tümüyle ödenmesi güvence altına alınmalıdır.⁵⁹

⁵⁵ Kuru, El Kitabı, s. 1462.

⁵⁶ Kuru, El Kitabı, s. 1461.

⁵⁷ Altay/Eskiocak, s. 111-112.

⁵⁸ Bkz. İİK mülga m. 179/b/1

⁵⁹ Talih Uyar, "Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri", *İBD* 2018/4, s. 59.

Konkordato mühleti verilmesiyle başlayan yasak borçlunun malvarlığına ilişkin takipler bakımından geçerli olduğundan kira süresinin bitmesi nedeniyle yapılan takipler bakımından borçluya karşı takip yapılabilir ve borçlunun tahliyesi istenebilir.

Kanımızca olması gereken hukuk bakımından konkordato mühleti boyunca kiracının işletme olarak kullandığı taşınmazdan tahliye edilemeyeceğini öngören bir düzenlemeye gidilmelidir. Gerçekten de kiracının gerek kira bedelinin ödenmemesi gerekse kira süresinin dolması nedeniyle konkordato mühleti içinde işletme olarak kullandığı taşınmazdan tahliye edilmesi konkordatonun başarıya ulaşmasını büyük ölçüde sekteye uğratabilir.⁶⁰ Bununla birlikte böyle bir durumda kiralayanın (alacaklının) konkordato mühleti boyunca kira alacağı bakımından tümüyle korumasız bırakılması da doğru olmayacaktır. Bu nedenle kanımızca yukarıda *Uyar* tarafından da haklı olarak belirtildiği gibi, İİK m. 308/c, IV uyarınca alacaklı ile borçlu arasında komiserin izniyle yeni bir kira sözleşmesine cevaz verilerek işleyecek kira bedellerinin konkordato şartlarına tâbi olmadan tümüyle ödenmesi güvence altına alınmalıdır.

4) Yasağın Zaman Bakımından Kapsamı

Takip yasağı konkordato mühleti ile sınırlı olduğundan kural olarak konkordato mühletinin sona ermesiyle borçlu aleyhine yeniden takip yapılabilecektir. Buna karşılık, konkordato hakkında yapılan yargılamada, kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa, mahkeme kanundaki şartlar dairesinde karar verinceye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir (İİK m. 304, II, c.1) yahut tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılmışsa mühletin etkileri de kural olarak bu tarihe kadar devam eder (İİK m. 308/c, I, c.2). Bu ihtimallerin dışında konkordato mühleti içinde iyileşmenin (İİK m. 291) ya da konkordato mühletinin kaldırılmasını gerektiren diğer hallerin (İİK m. 292) gerçekleşmesi durumunda da takip yasağı ortadan kalkacaktır.

⁶⁰ Aynı yönde: Orhan Eroğlu, *Uygulamada Konkordato*, Ankara 2018, s. 63, dn. 49. Karş. Kale, *Makale*, s. 231; Kale, *ztek-Konkordato şerhi*, Ankara 2018, m. 294, No. 6.

5) Hacizler Bakımından Özel Durumlar

Konkordato mühleti verilmesinin hacizlere etkisi 294 üncü maddede 186 ncı maddeye atfı yapılmak suretiyle düzenlenmiş ve hacizli mallar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde anılan maddenin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Gerekçede, bu atfı ile konkordato mühleti ile mevcut hacizlerin düşmeyeceğinin kastedildiği ifade edilmiştir. Kanımızca İİK m. 294'e böyle bir hüküm konulmasaydı da aynı sonuca ulaşılabilirdi. Zira konkordato mühleti verilmesinin mevcut hacizleri ortadan kaldırmayacağı Kanunun başka bir maddesinin yorumundan da anlaşılmaktadır. Şöyle ki; İİK m. 308/ç, I' de konkordatonun "tasdikinin" "henüz paraya çevrilmemiş hacizleri" hükümden düşüreceği ifade edilmiştir. Konkordato mühleti verilmesiyle duran takiplere istinaden daha önce borçlunun mallarına haciz konulmuş ve fakat bunlar henüz paraya çevrilmemiş ise anılan malların akıbeti de konkordato prosedürünün sonraki aşamalarına göre şekillenecektir. Konkordato mühletinin kronolojik olarak daima tasdik kararından daha önceki bir tarihte verildiği nazara alındığında, konkordato mühletinin verilmesiyle birlikte mevcut hacizlerin düşmesi de söz konusu olmayacaktır. Diğer bir deyişle, başarıyla sonuçlanan konkordato prosedürü içerisinde henüz paraya çevrilmemiş mallar üzerindeki haciz en erken "konkordatonun tasdiki" ile düştüğüne göre, ondan daha önceki bir aşamada "konkordato mühleti verilmesi" ile hacizler düşmeyecektir.

Bu noktada borçlunun mahcuz malları kullanıp kullanamayacağı üzerinden durmak gerekir. Doktrinde mahcuz malların borçlu tarafından kullanımı konkordatonun daha sonra tasdik edilmesi durumunda sorun yaratmayacağı; buna karşılık, konkordato mühletinin kaldırıldığı hallerde alacaklılar duran takiplere devam edebileceğinden o zamana kadar kullanılmış olan mahcuz malların değer kaybetmiş olabileceği belirtilmiştir. Bu görüşe göre, borçluya tasarruf yetkisi tanınmasının mahcuz malların kaçırılmasına, tahrip edilmesine uygun ortam sağlamamak gibi sakıncaları beraberinde getirebileceğinden anılan risklerin ortadan kaldırılabilmesi için konkordato komiseri görevlendirilebilir.⁶¹

Konkordato komiserinin esasen borçlunun tasarruflarını denetlemek için görevlendirildiği (İİK m. 290/2), borçlunun "komiserin nezareti altında" işlerine devam edebileceği (İİK m. 297/1, c.1), mahkeme tarafından, borçlunun mühlet içinde bazı işlemleri geçerli olarak ancak

⁶¹ Pekcanitez/Erdönmez, s. 98.

komiserin izniyle yapılmasına karar verilebileceği (İİK m. 297/1, c.2) ve borçlunun bazı tasarruflarının tümüyle yasaklanmış olduğu (İİK m. 297/2) nazara alındığında kanımızca mahcuz malların borçlu tarafından kullanımına prensip olarak izin vermek gerekir. Aksi takdirde özellikle işletmenin yeniden yapılandırılması amacıyla başvuru konkordatonun başarıya ulaşması güçleşecektir.⁶²

Doktrinde mevcut hacizlerin hukuki durumu incelenirken borçlunun üçüncü kişilerdeki para alacaklarının haczi üzerinde de durulmuştur. Mahcuz paranın paraya çevrilmesi (satılması) söz konusu olamayacağından alacaklıların, borçlunun, üçüncü kişilerdeki para alacağını haczettirmeleri ve üçüncü kişiye gönderilen ihbarname ile paranın ödenmesinin istenmesi durumunda söz konusu alacakların alacaklıya ödenmesi gerekir. Zira üçüncü kişilerdeki alacakların haczi icra müdürünün bu konudaki iradesini dışa yansıtmasıyla gerçekleşmekte ve üçüncü kişiye gönderilen ihbarname “haciz” değil, “muhafaza tedbiri” sayılmaktadır.⁶³ Başka bir deyişle, haciz işlemi ihbarname gönderilmeden önce gerçekleşmektedir.⁶⁴

6) Yasağın Davalara Etkisi

Belirtmek gerekir ki, “takip yasağı” adından da anlaşılacağı üzere sadece “takip”ler bakımından geçerlidir. Buna karşılık, konkordato mühleti içinde kural olarak borçluya karşı dava açılabilir.^{65,66} Bununla

⁶² Karş. Kale, Özet-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 21. Benzer bir tartışma borçlunun elinde haczedilen yahut üçüncü kişi nezdinde haczedilmekle birlikte borçluya verilmesi gereken para bakımından da yapılmaktadır. Bkz. Pekcanitez/Erdönmez, s. 100-101. Bu ihtimalde de prensip olarak borçlunun bu parayı konkordato komiserinin nezaretinde altında kullanabilmesi gerekir. Ancak, konkordatoya borçlunun mali durumunun iyileştirilmesi ve bu suretle borçlarını ödemesi için değil de, salt borçların tasfiyesi amacıyla başvurulmuş ise, nakit paranın komiserin nezaretinde dahi borçluya kullandırılmaması uygun olur (Pekcanitez/Erdönmez, s. 101).

⁶³ Kale, Özet-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 23.

⁶⁴ Pekcanitez/Erdönmez, s. 100.

⁶⁵ Postacıoğlu, Konkordato, s. 54; Kuru, İcra IV, s. 3659; Pekcanitez/Atalay/ Sunurtekin Özkan/Özkes, s. 789; Timuçin Muşul, İcra ve İflâs Hukuku, C. II, 6. B., Ankara 2013, s. 1683. Dolayısıyla konkordato mühleti içinde borçlu aleyhine itirazın iptali davası açılabilir veya daha önce açılmış bulunan itirazın iptali davasına devam edilebilir. Örneğin: “... (İ)tirazın iptaline dair dava açılmasından sonra davalıya konkordato mehli verilmesinin bu davanın görülmesine engel teşkil etmemesine...” 11. HD, 14.05.1990, 3647/3861 (e-uyar.com, e.t.: 14.07.2018).

⁶⁶ İİK m. 294 hükmü sevk edilirken kaynak İsviçre İcra ve İflâs Kanunu’ndan büyük ölçüde yararlanılmıştır. Bununla birlikte İsvİİK m. 294/5’te konkordato mühleti içinde acele haller dışında hukuk davaları ile konkordato alacağına ilişkin

birlikte, bu noktada, “iflâs davası” üzerinde kısaca durmak gerekir. Zira iflâs davası icra takibinden bağımsız alelâde bir dava olmayıp, iflâs takibinin devamı olduğundan⁶⁷ bu davanın konkordato mühleti içinde açılmayacağı⁶⁸ yahut açılmış idi ise duracağı⁶⁹ kabul edilmektedir.⁷⁰

idari davaların da duracağı hükme bağlanmıştır. Anılan düzenleme 7101 sayılı Kanun’un Hükümet Tasarısında yer almasına karşın daha sonra ülkemizde davaların hâlihazırda uzun sürdüğü gerekçesiyle Adalet Komisyonu tarafından metinden çıkartılmıştır. Bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss524.pdf> (e.t.: 10.07.2018).

⁶⁷ Ansay, s. 340; Kuru, İcra IV, s. 3646; Altay/Eskiocak, s. 200; Serhat Sarısözen, 7101 sayılı Kanun Kapsamında İcra İflâs ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, Ankara 2018, s. 67; “... Davacı vekili, müvekkili kurumun davalı şirkete prim vs. alacağı bulunduğunu, bunun için yaptıkları iflâs yoluyla takiplerin kesinleştiğini ileri sürerek davalının iflâsına karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili ise, müvekkiline icra tetkik merciince (icra mahkemesince) konkordato mehli verildiğini, bunun bekletici mesele sayılması gerektiğini bildirmiştir... İflâs davası da, iflâs takibinin bir devamı olduğundan konkordato mühletinden önce açılmış iflâs davalarının da durması gerekir...” 11. HD, 11.05.1989, 2450/3214 (Kuru, İcra IV, s. 3647). Aynı yönde: 11. HD, 28.09.1990, 5043/5858 (Uyar, İİK C. 12, s. 20275).

⁶⁸ Serdar Kale, Sorularla Konkordato (İflâs Dışı ve İflâs İçi Adi Konkordato), İstanbul 2017, s. 21. Sadece özel hukuk ilişkilerinden doğan alacaklar için değil, kamu alacakları için de iflâs davası açılmayacaktır. Örneğin: “...Konkordato mühleti içinde borçluya karşı kural olarak hiçbir icra ve iflas takibi yapılamaz (İİK m. 289). Her ne kadar İİK.’nun 289’uncu maddesinin son fıkrasında bazı alacaklar için bu kuralın uygulanmayacağı öngörülmüş ise de, davalı borçlunun aleyhine haciz yolu ile değil, iflas istemli bir takip yapıldığına göre, bu son fıkranın olayda uygulama olanağı yoktur. Başka bir deyişle, konkordato mühleti içinde borçlu aleyhine icra takibi yapılamayacağı yasağı, iflâs takipleri için mutlaktır. Öte yandan, kamu alacakları için de ayrıca bir istisna tanınmamıştır. Davacı kurum borçlu aleyhine iflas istemli icra takibi yapıldığına ve iflas davası da, iflas takibinin bir devamı olduğundan konkordato mühletinden önce açılmış iflas davalarının da durması gerekir...” 11. HD, 11.05.1989, 2450/3214 (Altay/Eskiocak, s. 243).

⁶⁹ Durdurulan iflâs yargılamasına ne zaman devam edilebileceği konusunda bir ayırım yapılmaktadır. Buna göre, konkordato komiseri, konkordato mühleti içinde konkordato dosyasını ticaret mahkemesine tevdi (İİK m. 302, son f.) etmezse konkordato mühletinin bitmesinden sonra duran iflâs davalarına devam edilir. Buna karşılık, konkordato komiseri, konkordato dosyasını ticaret mahkemesine tevdi etmiş ve borçlu, iflâs davasını açan alacaklının alacağını kabul etmişse (İİK m. 300) iflâs davasının ticaret mahkemesinin konkordato hakkındaki kararına kadar bekletilmesi uygun olur. İflâs davasını açan alacaklının alacağının borçlu tarafından kabul edilmemesi (İİK m. 300, m. 308/b) durumunda ise konkordato mühleti bittikten sonra, alacaklı, iflâs davasına devam edilmesini isteyebilir. İflâs davasını gören mahkeme, iflâs davasını açan alacaklının alacağının mevcut olduğu kanısına varırsa, konkordatonun tasdik talebini inceleyen ticaret mahkemesinin konkordatonun tasdikine veya tasdiki talebinin reddine ilişkin kararının kesinleşmesinden önce, borçlunun iflâsına karar vermemelidir (Kuru, İcra IV, s. 3649-3650).

⁷⁰ Aynı şey konkordato mühletinin verildiği anda derdest olan doğrudan doğruya iflâs davaları bakımından da geçerli olup bu davalar da durur (Kuru, İcra IV, s.

Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre “konkordato mühleti içinde” iflâs kararı verilmişse, bu kararın geçersiz olduğunun bizzat kararı veren asliye ticaret mahkemesi tarafından tespiti talep edilmelidir; kararın kesinleşmesi dahi buna engel değildir. Bu görüşe göre, her ne kadar hâkimin verdiği kararı geri alması caiz değilse de, bu varsayımda söz konusu ilkeye istisna tanınmalıdır. Çünkü ortada hukuki sonuç doğurmayan bir karar vardır ve hukuka aykırılığın giderilmesi için kanun yollarına başvurulması mümkün ise de zorunlu değildir.⁷¹ Kanımızca ticaret mahkemesinin vermiş olduğu kararı bu şekilde geri alması caiz değildir. Bu nedenle, böyle bir durumda, ilgililerin üst mahkemeye (kanun yoluna) başvurusu gerekir.

Konkordato mühletinin verilmesiyle derdest takiplerin duracağına yukarıda değinmiştik. Acaba duran bu takiplerin akıbeti ne olacaktır? Bu noktada İİK m. 308/ç, I üzerinde durmak gerekir. Bahsi geçen hükme göre, konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takipler vesilesiyle konulan ve fakat henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürür.^{72,73} Dikkat edilirse hükümden “haczin” düşeceğinden bahsedilmiş, duran takiplerin akıbeti hakkında ise herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir. Belirtmek gerekir ki, konu, 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önce de doktrinde tartışmalı idi. Bir görüşe göre, konkordatonun tasdikiyle sadece hacizler değil, takipler de düşer.⁷⁴ Diğer bir

3648; Altay/Eskiocak, s. 108). Zira bu davalarda verilecek iflâs kararı da takipli iflâs yolundaki iflâs kararı gibi borçlunun haczi kabil tüm malvarlığının tasfiyesine yol açabilir. Bu ise konkordatonun başarıya ulaşmasını neredeyse imkânsız hale getirir. Bkz. Pekcanitez/Atalay/ Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 788.

⁷¹ Altay/Eskiocak, s. 197.

⁷² Söz konusu hüküm, 206'ncı maddenin birinci sırasında yazılı imtiyazlı alacaklar, rehinli alacakların rehnin kıymetini karşılayan kısmı ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki kamu alacakları hakkında uygulanmayacaktır (İİK m. 308/ç, II ve m. 308/c, III).

⁷³ Buna karşılık, mahcuz mal paraya çevrilmiş ise, alacaklı satış tutarından yararlanacaktır. Fakat satış tutarı alacaklının alacağını karşılamamış ise bakiye alacak da konkordato şartlarına tâbi olacaktır. Bkz. Postacıoğlu, Konkordato, s. 122; Altay/Eskiocak, s. 108.

⁷⁴ Postacıoğlu, Konkordato, s. 111; Gürdoğan, s. 206. Belirtmek gerekir ki, tasdik edilen konkordatonun daha sonra şu veya bu nedenle ortadan kalkması durumunda düşen hacizler canlanmaz. Zira burada esasen düşen sadece haciz değil, hacze önce gelen bütün takip işlemleridir. Bu nedenle, konkordato ileride herhangi bir nedenden dolayı ortadan kalktıktan sonra alacaklı haciz yoluna gitmek isterse yeniden takip başlatması ve borçluya yeni bir ödeme emri tebliğ edilmesi gerekir

görüşe göre ise, takipler düşmez; durmakta devam eder.⁷⁵ Kanımızca ikinci görüş isabetlidir. Zira Kanun'da takiplerin düşeceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı gibi, ileride borçlunun konkordato gereğince üzerine düşen borçları yerine getirmemesi durumunda alacaklılar konkordatonun feshini (İİK m. 308/e, m. 308/f) talep etmek zorunda olmaksızın takibin devamını isteyebilmelidir.⁷⁶

Yukarıda ifade edildiği üzere, takip yasağı ticaret mahkemesinin konkordato mühleti vermesiyle başlamaktadır. Konkordato mühleti verilmesiyle başlayan bu yasağın içinde borçlunun mali bakımdan iyileşmesi, mühletin mahkeme kararıyla kaldırılması, borçlunun malvarlığının korunması için iflâsın açılması, konkordatonun başarıya ulaşamayacağına anlaşılması, mühletin dolması gibi sebeplerle ortadan kalkar.

Öte yandan, konkordato projesinde konkordatonun tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği kararlaştırılmışsa mühletin etkileri -Kanunda öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla- bu kararın kesinleşme tarihine kadar devam edecektir (İİK m. 308/c,I). Dolayısıyla takip yasağı da bu tarihe kadar sürecektir. Böyle bir durumda az önce belirtildiği üzere mühletten önce başlatılmış takipler durmakta devam edecektir.

II. İHTİYATİ TEDBİR VE İHTİYATİ HACİZ KARARLARI UYGULANAMAZ

Konkordato mühletinin verilmesi takip yapılmasının yanı sıra ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz⁷⁷ kararlarının uygulanmasını da engellemektedir. Bu husus İİK m. 294, I'de "Mühlet içinde... ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz" denilerek açıkça hükme bağ-

(Postacıoğlu, Konkordato, s. 121).

⁷⁵ Bkz. Kuru, El Kitabı, s. 1514; Kuru, İcra IV, s. 3804; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s. 812 Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 12.

⁷⁶ Uyar, T./Uyar, A./Uyar, C., Şerh III, s. 4685.

⁷⁷ 17.7.2003 tarih ve 4949 sayılı Kanun'un 71. maddesi ile yapılan değişiklik ile mühlet içinde ihtiyati haczin uygulanamayacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Söz konusu değişiklikten önce bu konuda gerek doktrinde gerekse yargı içtihatlarında farklı yönde görüşler ileri sürülmüştü. Bu konuda bkz. Ansay, s. 343; Belgesay, s. 500; Postacıoğlu, Konkordato, s. 55-57; Gürdoğan, s. 174; Buruloğlu/Reyna, s. 30-31; Muhammet Özekes, İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz, Ankara 1999, s. 257-259.

lanmıştır. Dikkat edilmelidir ki, ilgili hükümde mühlet içinde ihtiyati tedbir yahut ihtiyati haciz kararı “verilememesinden” değil, verilen kararların “uygulanamamasından” bahsedilmektedir.

7101 sayılı Kanun ile İİK’de yapılan değişiklikten önce konkordato mühleti içinde sadece “ihtiyati haciz” kararlarının uygulanamayacağından bahsedilmekte idi⁷⁸ ve bu nedenle konkordato mühlet içinde “ihtiyati tedbir” kararlarının uygulanıp uygulanmayacağı konusunda görüş birliği sağlanamamıştı.⁷⁹ 7101 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikte gerek “ihtiyati haciz” gerekse “ihtiyati tedbir” kararlarının uygulanamayacağından açıkça bahsedilmek suretiyle bu konuda yaşanan tartışmalara da son verilmiştir. Konkordato mühleti içinde ihtiyati tedbir kararlarının uygulanması da konkordatonun başarıya ulaşmasını olumsuz yönde etkileyebileceğinden kanımızca söz konusu değişiklik ile kabul edilen bu düzenleme isabetli olmuştur.⁸⁰

Yasağa rağmen ihtiyati haciz yahut ihtiyati tedbir kararı uygulanırsa uygulanan tedbirler geçersiz (batıl) olacaktır.⁸¹

Bilindiği üzere, sadece kişisel haklara ilişkin olarak değil, aynı hakların korunmasına ve elde edilmesine yönelik davalar bakımından da ihtiyati tedbir kararı verilebilir. Ancak aynı haklara ilişkin davalar konkordato mühletinden etkilenmediğinden İİK m. 294/1 hükmü bu tip davalar bakımından uygulanmayacaktır.⁸² Söz gelimi, tapu iptal ve tescil davasında alınan ihtiyati tedbir kararı uygulanarak taşınmazın devri engellenebilmelidir. Buna karşılık, örneğin bir satım sözleşmesinden kaynaklanan taşınır alacağı için ihtiyati tedbir kararı uygulanamayacaktır.

⁷⁸ Bkz. İİK m. 289, I

⁷⁹ Örneğin bkz. Ansay, s. 343; Postacıoğlu, Konkordato, s. 57-58; Kuru, İcra IV, s. 3634-3635; Buruloğlu/Reyna, s. 30-31.

⁸⁰ Kaynak İsvİİK’nin (İİK m. 294’e denk gelen) 297. maddesinde “ihtiyati tedbir” kavramı yerine “diğer geçici hukuki himaye tedbirlerinden” bahsedilerek yasağın sınırları hukukumuzda nazaran çok daha geniş biçimde çizilmiş ve borçlu mallarının defterinin tutulması (İİK m. 162), iflâs talebi üzerine mahkeme tarafından alınması zorunlu görülen muhafaza tedbirleri (İİK m. 159), kiralayanın sahip olduğu hapis hakkının korunması için defter tutulması (İİK m. 270) gibi tedbirler doktrinde diğer geçici hukuki himaye tedbirlerine örnek gösterilmiştir. Bkz. ve karşı. Hunkeler, s. 1428; Kren Kostkiewicz, Kitap, s. 449.

⁸¹ Bkz. yuk. dn. 37 civarı. Karş. Pekcanitez/Erdönmez, s. 94.

⁸² Altay/Eskiocak, s. 198-199.

İhtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmayacağına ilişkin yasak sadece konkordato mühletinden etkilenen alacaklar bakımından geçerli olup, mühlet içinde konkordato komiserinin izniyle akdedilen sözleşmelerden doğan alacaklar ile 294 üncü maddenin ikinci fıkrasında istisna tutulan alacaklar bakımından ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir kararları uygulanabilecektir.⁸³

III. ZAMANAŞIMI VE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRELER İŞLEMEZ

Konkordato mühleti verilmesinin bir diğer etkisi ise konkordato mühleti verilmesiyle bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesidir (İİK m. 294, I). Bununla kastedilen zamanaşımı süresinin durması, hak düşürücü sürenin ise korunmasıdır.

Konkordato mühleti içinde zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlememesi her şeyden önce alacaklıların korunmasına hizmet etmektedir.⁸⁴ Gerçekten de bir yandan alacaklıların takip yapması kanun hükmü ile yasaklanırken diğer yandan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işleyeceğinin kabul edilmesi kendi içinde çelişki teşkil ederdi. Maddede geçen hak düşürücü süreler kanun yoluna (istinaf, temyiz) başvuru süreleri ile tasarrufun iptali davası açma için öngörülmuş bulunan süreler (İİK m. 284) örnek gösterilebilir. Buna karşılık, konkordato mühleti içinde yapılmasına cevaz verilen işlemler için söz konusu kural uygulanmayacak ve ilgili süreler işlemeye devam edecektir. Meselâ, konkordato mühleti içinde mahcuz malın satışı talep edilebileceğinden, satış isteme süresi durmayacaktır. Böyle bir durumda satış talebi tutanağa geçirilecek ve fakat satış işlemi gerçekleştirilmeyecektir.⁸⁵

Zamanaşımının yahut hak düşürücü sürelerin işlememesi konkordato mühleti ile sınırlı olduğundan, takip konusu alacağın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı belirlenirken konkordato mühleti bakiye zamanaşımı süresine ve hak düşürücü süreye ilave edilecektir.⁸⁶

⁸³ Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 14.

⁸⁴ Hunkeler, s. 1435.

⁸⁵ Bkz. Hunkeler, s. 1435.

⁸⁶ Karş. Kuru, İcra IV, s. 3645; Altay/Eskiocak, s. 208. "... Senetlerin vadeleri ile konkordato mehil süresi ve 14.06.1976 olan takip tarihi nazara alınarak takip konusu muhtelif vadeleri senetlerden hangilerinin zamanaşımına uğradığı tespit edilip

Doktrinde hükmün lafzının mutlaklığına dikkat çekilerek dava açma imkânının bulunduğu ve bu suretle zamanaşımını kesmenin mümkün olduğu hallerde dahi hak düşürücü süreler ile zamanaşımı sürelerinin işlemeyeceği ifade edilmiştir.⁸⁷

IV. FAİZ İŞLEMESİ DURUR

Konkordato mühletinin verilmesinin faizlere etkisi İİK m. 294, III'te düzenlenmiştir. Buna göre, tasdik edilen konkordato projesi aksine hüküm içermediği takdirde kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur.

Bu düzenleme ile de bir yandan borçluya kendini toparlama imkânı verilmek istenmiş, öte yandan faizlerin işlemeye devam etmesi durumunda alacak çoğunluğunu belirleyecek olan konkordato komiserinin hesap yaparken karşılaşıcağı muhtemel güçlüklerin önüne geçilmiştir.⁸⁸

Kanun metninden de açıkça anlaşılacağı üzere konkordato mühletinin verilmesi ile faiz işlemesi her halükârda duracak değildir. Kanun koyucu faiz işlemesinin durup durmayacağını borçlu ile alacaklıların takdirine bırakmıştır. Başka bir deyişle, konkordato mühleti verilmesine rağmen faizlerin işlemeye devam edeceği kararlaştırılabilir. Öte yandan, Kanunda rehinle temin edilmiş alacaklar istisna tutulduğundan rehinle temin edilmiş alacaklar bakımından kural olarak konkordato mühleti içinde de faiz işlemeye devam edecektir.⁸⁹

Borçlunun borcu için üçüncü kişinin rehin göstermesi durumunda borç ödenmez ve bu nedenle rehin paraya çevrilirse, rehin sahibi üçüncü kişi, borçluya rücu edebilecektir. Ayrıca rehinle temin edilmiş ise rücu alacağı için de faiz işlemeyecektir.⁹⁰

Yukarıda da belirtildiği gibi, rehinle temin edilmemiş olan alacaklar bakımından kural olarak konkordato mühleti boyunca faiz işleme-

sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken..." 12. HD, 14.12.1976, 11016/12696 (Uyar, İİK C. 12, s. 20282).

⁸⁷ Postacıoğlu, Konkordato, s. 53.

⁸⁸ Sema Taşpınar, "Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler", *BATİDER*, 2003/2, s. 65.

⁸⁹ Fakat bkz. İİK m. 308/h, III

⁹⁰ Hunkeler, s. 1435.

yecektir. Ancak, konkordato prosedürü ileride -tasdik dışında- sona ererse faizlerin işlenmesi konkordato prosedürünün başarıya ulaşması maksadıyla durdurulduğundan faizlerin geçmişe etkili olarak (*ex tunc*) hesaplanması gerekir.⁹¹

V. TAKAS HAKKININ KULLANIMI SINIRLANIR

Prensip olarak konkordato mühleti içinde de takas hakkı kullanılabilir. Bununla birlikte takas hakkının kullanımı bir takım sınırlamalara tâbi tutulmuştur. İİK m. 294, III uyarınca takas hakkının konkordato mühleti içinde kullanılması İİK m. 200 ve 201 nci maddelerdeki koşullar çerçevesinde mümkün olduğu belirtilerek iflâsta takasa ilişkin hükümlere yollama yapılmıştır.⁹² Söz konusu maddelerin uygulanmasında geçici mühletin ilân edildiği tarih (İİK m. 288) esas alınacaktır. Bu itibarla, alacaklı, geçici mühletin ilânından sonra kendisine mühlet verilen borçlunun alacaklısı olursa ya da alacaklı geçici mühletin ilân tarihinden sonra borçlu sıfatını iktisap ederse ve alacaklının alacağı hamiline yazılı bir senetten doğmaktaysa takas yapılamayacaktır. Keza anonim, limited ve kooperatif ortaklıkların konkordato mühleti alması durumunda esas sözleşme gereğince verilmesi lazım gelen pay senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısımları veya konması taahhüt edilen ve fakat konmamış olan sermayeler, bu şirketlerin borçlarıyla takas edilemez (İİK m. 200/2).

İsviçre hukukunda ise takasın geçerli olup olmadığı daha evvel konkordatonun ilân edildiği tarihe göre belirlenmekteyken 2013 yılında yapılan değişiklikle mühletin verildiği tarih esas alınmaya başlanmıştır.⁹³ Kanımızca da takasın caiz olup olmadığı belirlenirken konkordatonun ilân tarihi değil, mühlet tarihinin esas alınması alacaklıların haklarının korunması bakımından daha doğru olacaktır.

Nihayet, takas hakkının kullanımı diğer alacaklıların durumunu da etkilediğinden, konkordato mühleti verilen borçlunun alacaklısı, geçici mühletin ilânından önce borçlunun aciz halinde bulunduğunu bilerek kendisine veya üçüncü bir kişiye takas suretiyle menfaat temin

⁹¹ Hunkeler, s. 1436; Kale, Kitap, s. 23; Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No.15.

⁹² İflâsta takasın şartları için bkz. Hamide Özden Özkaya Ferendeci, İflâs Hukukunda Takas, İstanbul 2013, s. 95 vd.

⁹³ Pekcanitez/Erdönmez, s. 97, dn. 201.

etmek için borçluya karşı bir alacak ihdas etmiş idi ise takasa itiraz davası açılabilecektir (İİK m. 294, IV; m. 201).

VI. MÜSTAKBEL ALACAĞIN DEVRİ SÖZLEŞMESİ HÜKÜMSÜZ HÂLE GELİR

Konun koyucu konkordato prosedürü çerçevesinde alacaklıların korunması amacıyla müstakbel alacakların devrine ilişkin sözleşmele- re de bir takım sınırlamalar getirilmiştir. İİK m. 294, VI uyarınca konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise bu devir hükümsüzdür.

Kanunun gerekçesinde; bu düzenleme ile elde edilmek istenen amaca tasarrufun iptali davası (İİK m. 277-284) ile de ulaşılabileceği, bununla birlikte, anılan davanın şartlarının pek çok olayda gerçekleşmeyebileceği dikkate alınarak böyle bir kuralın sevk edildiği ifade edilmiştir.

Maddede (İİK m. 294, IV) geçen “müstakbel alacak”tan kasıt devredildiği anda henüz hazır olmayan ve fakat ileride doğacak alacaklardır.⁹⁴

Söz gelimi, borçlu kazanmış olduğu ihaleden doğan alacağını alacaklısına devretmesinden (TBK m. 183 vd.) sonra konkordato mühleti almışsa, konkordato mühleti verilmesinden sonra borçlunun ihalenin konusu olan işleri yapmasından doğacak alacakların devri hükümsüz sayılacaktır.⁹⁵

Borçlu tarafından devredilen alacak mühlet verildikten sonra doğarsa devir sözleşmesi geçersiz olacak; sözleşmeye konu edilen alacak devralan alacaklıya değil, borçluya ait sayılacak ve konkordatoya onay veren alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilecektir. Buna karşılık, alacak, konkordato mühletinin verilmesinden sonra muaccel hale gelirse devir geçerliliğini koruyacaktır. Dolayısıyla devralınan alacak konkordato kapsamına girmeyecektir.

Şu halde, müstakbel alacağın devrini konu alan sözleşmenin geçerli olup olmayacağı konkordato mühletinin verildiği tarih ile alacağın

⁹⁴ Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. B., Ankara 2017, s. 1259.

⁹⁵ Sarısözen, s. 68.

doğum⁹⁶ tarihinin karşılaştırılması suretiyle belirlenecektir. Alacağın ne zaman doğduğunun tespiti için Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre alacağın doğumuna yol açan hukuki ilişkinin incelenmesi gerekir.⁹⁷

Şayet konkordato mühleti bitmeden mali açıdan iyileşme gerçekleşirse ve bu nedenle konkordato mühleti kaldırılırsa mühletin verilmesinden önce akdedilen devir sözleşmesi yeni doğacak alacaklar bakımından tekrar geçerlilik kazanır. Meğerki devir sözleşmesinde aksi kararlaştırılmış olsun.⁹⁸

Konkordato mühleti verilen borçlu ile alacaklı devir sözleşmesine bir hüküm koymak suretiyle sözleşmenin, müstakbel alacağın, konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğması durumunda dahi geçerli olacağını kararlaştıramazlar. Çünkü İİK m. 294, VI hükmü emredici mahiyette olup maddi hukuk hükümlerinden önce gelir.⁹⁹

Müstakbel alacakların devrine kısıtlama getiren bu hüküm esasen mali açıdan iyileşmenin gerçekleşmesini kolaylaştırmaktadır.¹⁰⁰ Zira böylelikle borçlu müstakbel alacakların devrinin geçerliliğinden kurtulmakta ve konkordato mühleti içinde likiditeye kavuşmaktadır. Bahsi geçen hükmün uygulanması bakımından müstakbel alacağın hangi amaçla devredildiğinin bir önemi yoktur.¹⁰¹

Doktrinde bir görüşe göre, konkordatonun başarıyla ulaşmasını kolaylaştırmak için kabul edilen bu hüküm alacağı devralan kişiler bakımından ciddi bir risk teşkil etmektedir.¹⁰²

VII. KONUSU PARA OLMAYAN ALACAKLAR PARA ALACAĞINA ÇEVİRİLEBİLİR

Bilindiği üzere iflâsta konusu para olmayan alacaklar ona eş kıymette para alacağına çevrilir.¹⁰³ İİK m. 294, VII hükmü ile konkorda-

⁹⁶ Dikkat edilmelidir ki, İİK m. 294, f. 6'nın uygulanması bakımından önemli olan alacağın "muaccel olduğu tarih" değil, "doğduğu tarih"tir (Hunkeler, s. 1429).

⁹⁷ Pekcanitez/Erdönmez, s. 102.

⁹⁸ Hunkeler, s. 1430.

⁹⁹ Hunkeler, s. 1430.

¹⁰⁰ Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 25.

¹⁰¹ Hunkeler, s. 1429.

¹⁰² Altay/Eskiocak, s. 110.

¹⁰³ Bkz. İİK m. 198, I

to açısından da benzer bir hüküm sevk edilmiştir. Buna göre, konusu para olmayan alacaklar, alacaklı tarafından, ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komiserine bildirilir. Borçlu, komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını üstlenmekte serbesttir.

Konusu para olmayan alacakların para alacağına çevrilmesine cevaz veren bu hükümle bir yandan alacaklılar arasında eşitliği sağlamak¹⁰⁴ öte yandan konkordatonun başarı şansını artırmak amaçlanmıştır. Gerçekten de, söz konusu düzenleme sayesinde borçlu kendisi açısından “aynen” ifası uygun olmayan borcunu para olarak ifa etme imkânına kavuşmaktadır.

Şüphesiz paraya çevirme konusunda yaşanabilecek uyuşmazlık alacaklı tarafından bildirilen meblağa ilişkin olacaktır. İflâs prosedüründe iflâs idaresi böyle bir durumla karşılaştığında söz konusu meblağın bir kısmını reddedebilecek ve alacaklı da buna karşı mahkemede dava açabilecektir. Konkordatoda ise alacağı çekişmeli hale getirecek olan borçludur. Borçlunun şu veya bu sebeple buna yanaşmaması durumunda ise komiser bu hâli raporunda belirtir ve diğer alacaklılar bunu mahkemede ileri sürebilirler. Hukukumuzdaki düzenleme bazı alacaklıların borçlu ile diğer alacaklıların zararına anlaşmalarına ve böylelikle konkordatonun kabulü için gerekli çoğunluğun sun’i olarak sağlanmasını kolaylaştırabilir. Bu nedenle, konusu para olmayan alacakların alacaklı tarafından değil de, aynı anda hem borçlunun hem de alacaklıların menfaatlerini gözetmekle yükümlü olan¹⁰⁵ konkordato komiseri tarafından paraya çevrileceğinin kabul edilmesi daha doğru olurdu.¹⁰⁶

İsviçre hukukunda -hukukumuzdan farklı olarak- borç konusunun değişimi ancak konkordato komiserinin¹⁰⁷ karşı tarafa yaptığı bildirimle gerçekleşmektedir. Konkordato komiseri borçlunun borcun aynen ifa edip etmeyeceğine ya da alacaklının alacağına konkordato şartlarına tâbi bir para alacağı olarak ödenip ödenmeyeceğine karar vermektedir. Hukukumuzda ise aynen ifa konkordato komiserinin

¹⁰⁴ Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 28.

¹⁰⁵ Süha Tanrıver, Konkordato Komiseri, Ankara 1993, s. 155.

¹⁰⁶ Pekcanitez/Erdönmez, s. 104.

¹⁰⁷ Konkordato komiserinin görevleri hakkında geniş bilgi için bkz. Tanrıver, Komiser, s. 163 vd.

onayına tâbi tutulduğundan borçlu bu onayı almaksızın aynen ifayı taahhüt ederse, konkordato komiseri, mahkemeden, konkordato mühletinin kaldırılmasını isteyebilecektir.¹⁰⁸

İsviçre hukuk doktrininde konusu para olmayan alacak paraya çevrilirken esas alınacak kriterin alacaklının ifaya yönelik menfaati olduğu ifade edilmiştir.¹⁰⁹

SONUÇ

Ulaştığımız sonuçları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Kanun değişikliğine gidilirken konkordato mühleti boyunca ce-
reyan eden takip yasağı bağlamında tartışma konusu olan kira
ilişkinine istinaden başlatılan takiplerin durumunun açıklığa ka-
vuşturulması uygun olurdu. Bu itibarla olması gereken hukuk
bakımından bir yandan işletme olarak kullanılan taşınmazların
konkordato mühleti boyunca takip yoluyla tahliyesinin isteneme-
yeceğine diğer yandan kiralayanın (alacaklının) aynı zaman zar-
fında işleyecek kira alacağının güvence altına alınmasına ilişkin
bir kural sevk edilmesi kanımızca uygun olurdu.
- İİK m. 294, I'de konkordato mühleti içinde gerek ihtiyati haciz
gerekse ihtiyati tedbir kararlarının uygulanmayacağına açıkça
hükme bağlanması suretiyle bu konuda geçmiş dönemde gerek
doktrin gerekse yargı kararlarında yaşanan tartışmalara son veril-
mesi isabetli olmuştur. Ancak bu düzenleme sevk edilirken kay-
nak İsvİİK'de olduğu gibi konkordato mühleti boyunca ihtiyati
haciz ve "diğer geçici hukuki himaye tedbirleri"nin uygulanma-
yacağına hükme bağlanması konkordatonun başarıya ulaşmasına
daha fazla katkı sağlayabilirdi.
- 206 ncı maddenin birinci sırasındaki alacaklar bakımından imti-
yazlı alacaklar için yapılacak takiplerde bir yıllık sürenin başlan-
gıcının takasta olduğu gibi açıkça düzenlenmesi kanımızca daha
doğru olurdu.
- Konusu para olmayan alacakların paraya çevrilmesi yetkisinin

¹⁰⁸ Karş. Kale, Öztekin-Konkordato Şerhi, m. 294, No. 28.

¹⁰⁹ Hunkeler, s. 1438-1439.

alacaklıya değil, kaynak İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda öngörüldüğü gibi konkordato komiserine verilmesi konkordatonun başarı şansını daha da artırabilirdi.

- İsviçre'den esinlenilerek Tasarıda yer verilen konkordatoya tâbi alacaklılara ilişkin idari davalar ve borçlunun davalı olduğu hukuk davalarının mühlet içinde durmasına ilişkin hükümlerin daha sonra Tasarıdan çıkartılması kanımızca doğru olmamıştır.

Kaynakça

- Akbulak Yavuz, İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler, *LHD*, S. 184, Nisan 2018, s. 1691 vd.
- Ansay Sabri Şakir, Hukuk İcra ve İflâs Usulleri, 5. B., Ankara 1960
- Belgesay Mustafa Reşit, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C. II, İstanbul 1955.
- Budak Ali Cem, Ödeme Güçlüğü veya Ödeme Aczi İçindeki İşletmelerin Kurtarılması ve Türk Konkordato Hukuku, Türk, İngiliz ve ABD Hukukunda İşletmelerin Ödeme Güçlüğü Sorunları ve Banka İlişkileri Sempozyumu, İstanbul 1993, s. 69 vd.
- Budak Ali/Tunç Yücel Müjgan, İflâs, Tasarrufun İptali Davası ve Konkordato ile İlgili 2013 Tarihli İsviçre İcra ve İflâs Kanunu Değişiklikleri, *MİHDER*, 2015/2, s. 19 vd.
- Buruloğlu Enver/Reyna Yuda, Konkordato Hukuku ve Tatbikat, İstanbul 1968.
- Eren Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. B., Ankara 2017.
- Eroğlu Orhan, Uygulamada Konkordato, Ankara 2018.
- Gürdoğan Burhan, İflâs Hukuku Dersleri, Ankara 1966.
- Hunkeler Daniel, Kurzkomentar SchKG, Basel 2014.
- Kale Serdar, İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun Adi Konkordato Hükümlerine Genel Bakış, *MÜHFD*, 2017/2, s. 160 vd., (Kale, Makale).
- Kale Serdar, Sorularla Konkordato (İflâs Dışı ve İflâs İçi Adi Konkordato), İstanbul 2017.
- Kren Kostkiewicz Jolanta, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht, 2. B., 2014, (Kren Kostkiewicz, Kitap).
- Kren Kostkiewicz, Jolanta: SchKG Kommentar, 19. B., 2016, (Kren Kostkiewicz, Şerh).
- Kuru Baki, İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, (Kuru, El Kitabı).
- Kuru Baki, İcra ve İflâs Hukuku, C. IV, Ankara 1997, (Kuru, İcra IV).
- Muşul Timuçin, İcra ve İflâs Hukuku, C. II, 6. B., Ankara 2013.
- Özekes Muhammet, İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz, Ankara 1999.
- Kale Serdar/Öztek Selçuk, Yeni Konkordato Hukuku, Ankara 2018.
- Pekcanitez Hakan/Atalay Oğuz/Sungurtekin Özkan Meral/Özekes Muhammet, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 5. B., Ankara 2018.

- Pekcanitez Hakan/Erdönmez Güray, 7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul 2018.
- Postacıoğlu İlhan, İcra Hukuku Esasları, 4. B., İstanbul 1982.
- Postacıoğlu İlhan, Konkordato Hukuku, 2. B., İstanbul 1965, (Postacıoğlu, Konkordato).
- Sarısözen Serhat, 7101 sayılı Kanun Kapsamında İcra İflâs ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, Ankara 2018.
- Spühler Karl/Dolge Anette, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht II, 6. B., 2014.
- Studer Josef/Zöbeli Markus, Schuldbetreibungs- und Konkursrecht, 4. B., 2015.
- Tanrıver Süha, Konkordato Komiseri, Ankara 1993.
- Tanrıver Süha/Deynekli Adnan, Konkordatonun Tasdiki, Ankara 1996.
- Taşpınar Sema, Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanununda Yapılan Değişiklikler (BATİDER, 2003/2, s. 49 vd.)
- Uyar Talih, "Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri", İBD 2018/4, s. 15 vd.
- Uyar Talih, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C. 12, 2. B., Ankara 2009, (Uyar, İİK C. 12).
- Üstündağ Saim, İcra Hukuku, 8. B., İstanbul 2004, (Üstündağ, İcra).
- Üstündağ Saim, İflâs Hukuku, 8. B., İstanbul 2009, (Üstündağ, İflâs).
- Yıldırım Kamil/Deren-Yıldırım Nevhis, İcra ve İflâs Hukuku, 7. B., İstanbul 2016.
- Yılmaz Ejder, İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 1. B., Ankara 2016.